

Képviselési keresetek szakértői anyag

Készítette: Dr. Hajnal Zsolt, Dr. Jagusztin Tamás

Tartalom

1.	Mit nevezünk képviselési keresetnek?.....	2
2.	A jogi szabályozás alapjai.....	2
3.	Ki jogosult képviselési keresetet indítani.....	3
3.1.	Kijelölési eljárás nélkül feljogosított szervezetek.....	3
3.2.	Általános kijelölési eljárás és feltételei.....	3
3.3.	Eseti kijelölés.....	4
3.4.	A fogyasztóvédelemért felelős miniszter feladatai.....	4
4.	Kinek a tevékenységével szemben indítható képviselési kereset.....	4
5.	Kit tekinthetünk fogyasztónak?.....	5
6.	Mit jelent a fogyasztók kollektív érdeke?.....	6
7.	Milyen keresetek nyújthatók be?.....	7
8.	A képviselési keresetben érvényesíthető igények.....	7
8.1.	Perindítást megelőző egyeztetés a jogsértő vállalkozással.....	7
8.2.	Jogsértés megszüntetéséről rendelkező intézkedés.....	7
8.3.	Jogsérelem orvoslására kötelező intézkedés.....	8
9.	Az eljárási szabályok.....	8
9.1.	Bíróság hatásköre, illetékessége.....	8
9.2.	Határidők, elévülés.....	8
9.3.	A közérdekből indított perek szabályainak alkalmazása.....	9
9.4.	A megindult eljárás joghatásai.....	9
9.5.	Párhuzamos perindítás.....	9
9.6.	Egyezés a felek között.....	9
9.7.	A közlemény.....	10
10.	Határon átnyúló perek.....	10
10.1.	Más tagállamban bejegyzett szervezet keresetindítása magyar bíróság előtt.....	10
10.2.	Képviselési kereset Magyarországra irányuló jogsértéssel szemben.....	10
10.2.1.	Joghatóság megállapítása.....	11
10.2.2.	Alkalmazandó jog megállapítása.....	11
	Jogszabályok.....	12

1. Mit nevezünk képviseleti keresetnek?

A képviseleti kereset bevezetésének a célja annak biztosítása, hogy a fogyasztókat érintő tömeges jogsértések megszüntetésére és a jogsérelmek orvoslására egy hatékony és eredményes eljárási mechanizmus álljon rendelkezésre a keresetindításra feljogosított szervezetek számára.

A képviseleti kereset (uniós terminológiában: representative action) a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló kereset, amelyet valamely feljogosított szervezet a fogyasztók érdekében felperesként eljárva indít jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedés, jogsérelem orvoslása vagy mindkettő meghozatala céljából. A törvény ezáltal lehetőséget ad a feljogosított szervezetek számára, hogy a fogyasztók jogait állítólagosan megsértő vállalkozással szemben bírósághoz forduljanak e célból számukra adott megbízás nélkül és az érintett személyek konkrét jogainak megsértésétől függetlenül, amennyiben az érintett jogsértés érintheti az azonosított vagy azonosítható fogyasztókat megillető jogokat. (Lásd erről az Európai Unió Bírósága C-319/20. sz. ügyben hozott ítéletét.)

A képviseleti kereset fogalom újként hat a magyar jogban, azonban a jelenleg hatályban lévő, fogyasztók védelmében indítható közérdekű keresetek is a képviseleti keresetek kategóriájába tartoznak.

A hazai jogban a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (továbbiakban Fgytv.) jelenleg is tartalmazza a közérdekű keresetek és közérdekű igényérvényesítés szabályait, amelyet a cselekvő fogyasztóvédelem érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi LXI. törvény módosított. A módosításoknak köszönhetően a képviseleti keresetek új szabályai 2023. június 25. napjával lépnek hatályba. Az Fgytv-n kívül más jogszabályok is lehetővé teszik a fogyasztók védelme érdekében képviseleti (közérdekű) kereset benyújtását:

- **az Fgytv. 38/A-38/D. §-a;**
- a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:105. § (1) bekezdése;
- a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 164. § (1) és (9) bekezdése;
- a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 85/A. § (1) bekezdése;
- a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról szóló 2013. évi XXII. törvény 5/I. § (8) bekezdése.

2. A jogi szabályozás alapjai

A cselekvő fogyasztóvédelem érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi LXI. törvény 2023. június 25. napjától hatályba lépő rendelkezései módosították az Fgytv. közérdekű igényérvényesítése és keresetre vonatkozó rendelkezéseit. Az új szabályozás alapja a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetekről és a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1828 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) implementálása volt.

Az Irányelv jelentősen kiszélesíti a keresetindítás alapjául szolgáló jogsértések körét a korábbiakhoz képest. A kollektív fogyasztói érdekek védelme kapcsán **66 olyan irányelvet és rendeletet jelölt meg, amelyek megsértése a keresetindítás lehetséges alapjául szolgálhatnak.** Ezzel a jelenleg Fgytv-ben szabályozott közérdekű keresetek mellett jelentősen bővült a fogyasztók védelme érdekében, Fgytv. alapján történő perindítás anyagi jogi háttere. A korábbiak mellett immár képviseleti kereset esetén is a perindítás alapjául szolgálhatnak az olyan területeken elkövetett jogsértések is, mint az adatvédelem, a pénzügyi szolgáltatások, az utazás és a turizmus. A személyes adatok megsértésével szembeni kollektív fellépés keresetindítás lehetőségét erősítette meg az EuB. C-319/20. számú, a Meta Platforms Ireland Limited, (korábban Facebook Ireland Limited) és a Bundesverband der

Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. ügyben hozott ítéletével. Ebben az esetben elvi élel kimondta, hogy a személyes adatok védelmét állítólagosan megsértő személlyel szemben a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmára, valamely fogyasztóvédelmi törvény megsértésére vagy az érvénytelen általános szerződési feltételek alkalmazásának tilalmára hivatkozva bírósághoz lehet fordulni képviseleti kereset formájában.

A képviseleti keresetek alapján indult perre a polgári eljárásjogot kell alkalmazni. Az eljárásra vonatkozó általános szabályok mellett figyelembe kell venni, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2018. január 1. napján történt hatályba lépésével a kollektív igényérvényesítéssel kapcsolatos perekre vonatkozóan közös eljárási szabályok kerültek megállapításra. Ezeket az általános szabályoktól eltérő rendelkezéseket a közérdekből indított perekkel összefüggésben a Pp. XLII. fejezete tartalmazza. A Pp. 571. §-a közérdekből indított per szabályai körében úgy rendelkezik, hogy a XLII. fejezet rendelkezéseit akkor kell alkalmazni, ha a közérdek védelme érdekében perindításra felhatalmazást adó törvény úgy rendelkezik, hogy az ilyen közérdekből indított pert e fejezet rendelkezései alapján kell lefolytatni. Ez a képviseleti keresetre is irányadó, mivel az Fgytv. 38/B. §-ának (5) bekezdése előírja, hogy a képviseleti kereset alapján indult pert a Pp. közérdekből indított perre vonatkozó szabályai alapján kell lefolytatni, az e törvény szerinti eltérésekkel. Tehát a közérdekből indított per eljárási szabályainak alkalmazása alól az Fgytv. enged bizonyos esetekben kivételt, és különös szabályokat ír elő a képviseleti kereset alapján indított perre.

3. Ki jogosult képviseleti keresetet indítani

Belföldi képviseleti keresetet és határon átnyúló képviseleti keresetet kijelölési eljárás útján **általánosságban** vagy **eseti alapon feljogosított szervezetek**, valamint **kijelölési eljárás nélkül feljogosított szervezetek** indíthatnak a fogyasztók Irányelv I. mellékletében meghatározott érdekeinek védelmében.

3.1. Kijelölési eljárás nélkül feljogosított szervezetek

Kijelölési eljárás nélkül feljogosított szervezetnek tekinthető a **fogyasztóvédelmi hatóság, ügyész, MNB és minden olyan központi kormányzati igazgatási szerv, autonóm államigazgatási szerv és önálló szabályozó szerv**, amelynek a feladatai az Irányelv I. mellékletében meghatározott vagy más jogszabályi rendelkezéseken alapuló fogyasztói jogok védelme.

3.2. Általános kijelölési eljárás és feltételei

Azok a feljogosított szervezetek indíthatnak belföldi és határon átnyúló képviseleti keresetet, akik megfelelnek a lenti szempontok mindegyikének. A feltételeket a fogyasztóvédelemért felelős miniszter szükség esetén soron kívül, de legalább ötévente megvizsgálja. A kijelölési eljárásról, valamint a finanszírozás és összeférhetetlenség vizsgálatáról részletesen rendelkezik az 530/2022. (XII. 19.) Korm. rendelet az (EU) 2020/1828 irányelv szerinti jegyzékbe való felkerülés céljából lefolytatandó eljárásról, valamint a jogsérelem orvoslására irányuló képviseleti keresetek finanszírozásának vizsgálatáról.

Az Fgytv. szerint a feljogosított szervezet

- rendelkezzen magyarországi székhellyel;
- igazoljon tizenkét hónapnyi, a kijelölés iránti kérelem benyújtását megelőzően kifejtett tényleges nyilvános tevékenységet a fogyasztók érdekeinek védelmében;
- a létesítő okiratában meghatározott célja igazolja, hogy jogos érdeke fűződik az Irányelv I. mellékletében meghatározott fogyasztói érdekek védelméhez;
- A Ctv. és Civil tv. alapján legyen nonprofit jellegű;
- ne álljon csőd- vagy felszámolási eljárás, végelszámolás, vagy kényszersztörlés alatt;

- legyen független és ne álljon a fogyasztóktól eltérő más olyan személyek - különösen vállalkozások - befolyása alatt, akiknek gazdasági érdeke fűződik képviseleti keresetek indításához, még abban az esetben sem, ha a szervezetnek harmadik felek nyújtanak finanszírozást, és e célból az ilyen befolyás megelőzése, továbbá a saját maga és a finanszírozói, valamint a fogyasztók érdekei közötti összeférhetlenség megelőzésére irányuló eljárásokat alakított ki;
- biztosítsa a fenti feltételeknek való megfelelést biztosító információkat, a finanszírozási forrásairól a pénzübeli vagy egyéb vagyoni jellegű juttatásról, a szervezeti, irányítási és tagsági struktúrájáról, valamint a létesítő okiratban meghatározott céljáról és tevékenységéről szóló információk világos és közérthető formában történő nyilvánosságra hozatalát bármely megfelelő eszköz segítségével (különösen a honlapján).

3.3. Eseti kijelölés

Az Fgytv. alapján, kizárólag **belföldi, konkrét esetre való kijelölést** is kérelmezheti a szervezet, amennyiben megfelel a törvényben előírt, feljogosított szervezetként való kijelölésre vonatkozó feltételeknek.

3.4. A fogyasztóvédelemért felelős miniszter feladatai

A fogyasztóvédelemért felelős miniszter dönt a kijelölésről, kezeli és felülvizsgálja a feljogosított szervezetek jegyzékét, valamint kivizsgálja az Európai Bizottság, más tagállam, vagy egy képviseleti kereset alapján indult eljárásban a bíróság megkeresése alapján a vállalkozás feljogosított szervezet megfelelősége körében előterjesztett aggályait a feltételeknek való megfelelés kérdésében.

- Dönt az általános és eseti kijelölésről, közzé teszi a feljogosított szervezetként történő kijelölésről szóló döntését, és a honlapján közzéteszi a feljogosított szervezetek jegyzékét;
- Szükség esetén, soron kívül, de legalább ötévente felülvizsgálja a feljogosított szervezetek feltételeknek való megfelelését. Ha a feljogosított szervezet nem felel meg a feltételek közül legalább egynek, akkor a fogyasztóvédelemért felelős miniszter visszavonja a kijelölést és törli a nyilvántartásból.
- Megküldi az Európai Bizottság részére a határon átnyúló képviseleti keresetek indítására az előzetesen kijelölt feljogosított szervezetek jegyzékét (a szervezetek nevével és alapszabályban meghatározott céljával), és tájékoztatást ad a jegyzékben szereplő adatok módosulása esetén.
- A fogyasztóvédelemért felelős miniszter kivizsgálja a tagállam vagy az Európai Bizottság által megfogalmazott aggályokat egy feljogosított szervezet megfelelőségével kapcsolatban
- A képviseleti kereset alapján indult eljárásban a vállalkozás a bíróság tudomására hozhatja azokat az indokokat, amelyek miatt aggályosnak látja a feljogosított szervezet megfelelőségét. Ha az eljárást lefolytató bíróság a feljogosított szervezeti jogállás feltételeinek fennállásával kapcsolatos aggályok kivizsgálásának szükségességét - a rendelkezésre álló adatok alapján - megalapozottnak tartja, megkeresi a fogyasztóvédelemért felelős minisztert. A bíróság megkeresésére a fogyasztóvédelemért felelős miniszter a vizsgálatot soron kívül lefolytatja, és annak eredményéről haladéktalanul tájékoztatja a bíróságot. Amennyiben a feljogosított szervezet egy vagy több feltételnek már nem felel meg, a fogyasztóvédelemért felelős miniszter a feljogosított szervezetet törli a nyilvántartásból.
- A fogyasztóvédelemért felelős miniszter látja el a nemzeti kapcsolattartó pont feladatait.

4. Kinek a tevékenységével szemben indítható képviseleti kereset

Képviseleti kereset azon **vállalkozás bármely cselekménye vagy mulasztása miatt nyújtható be, amely a fogyasztók általános érdeke**, valamint – különösen a jogsérelem orvoslására irányuló

intézkedések esetében – a **fogyasztók egy csoportjának érdekeit hátrányosan vagy feltételezhetően hátrányosan érinti**, és az Irányelv I. mellékletében szereplő uniós jogi rendelkezéseket – ideértve az ezek átültetését megvalósító jogszabályi rendelkezéseket is – sérti.

Vállalkozásnak az minősül, aki a fogyasztókat érintő tevékenységet önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével összefüggő célok érdekében végez. Az Fgytv. „aki” meghatározása folytán a vállalkozás kategóriájába beletartoznak a természetes személyek (pl. egyéni vállalkozó), jogi személyek és jogi személyiség nélküli jogalanyok is. A gazdasági tevékenység jellemzően nyereségszerzésre irányuló tevékenység. A jótékonyági vagy más célú nonprofit szervezetek attól függően minősülnek vállalkozásnak, hogy folytatnak-e vállalkozási tevékenységet.

5. Kit tekinthetünk fogyasztónak?

Az Fgytv. 2. § 10. pont alapján fogyasztónak kell tekinteni az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személyt, aki árut vesz, rendel, kap, használ, igénybe vesz vagy az áruval kapcsolatos kereskedelmi kommunikáció, ajánlat címzettje. Az Fgytv. 2023. június 25-től hatályos 2. § 2. pontja értelmében árunak minősül a termék, az ingatlan és a vagyoni értékű jog, valamint a szolgáltatás. A meghatározásból jól látható, hogy a fogyasztói érdekek védelmét megvalósító jogszabályok védelmi helyzeteihez igazodó magatartásokat jelöl ki a fogalom, így fogyasztóként nem kizárólag szerződéses viszonyban állhatunk, hanem akár egy ajánlat vagy kereskedelmi kommunikáció címzettjeként, az áru használójaként is.

A fogyasztói minősítéshez két konjunktív feltételnek kell teljesülnie: természetes személy legyen, illetve önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységi körén kívül járjon el.

Ha kérdésessé válik, hogy önálló foglalkozást vagy gazdasági tevékenységet végző természetes személyként adott helyzetben fogyasztónak tekinthető-e, a hazai és az Európai Bíróság joggyakorlata nyújt támpontot.

Az Fgytv.-hez kapcsolódó hazai joggyakorlat leginkább a fogyasztó laikus mivoltát (szakmai ismereteinek tényleges meglétét vagy hiányát) és a felhasználás közvetlen célját (továbbértékesítés céljából történt-e a vásárlás vagy személyes végső felhasználásra) vizsgálva jelölte ki az alanyi kör határait, de ezen túl számos más alkalommal vizsgálta a fogyasztónak minősítés kérdését (Kfv.II.37.228/2012/6., Gfv. VII.30.090/2013/4.). A Kúria BH2006. 343. (Legf. Bír. Kfv. III. 37.091/2004.) és EBH2004. 1093 (Legf. Bír. Kfv. III. 37.675/2003.) számú döntéseiben az Fgytv. szerinti fogyasztói minőség vizsgálatakor azt a véleményt képviselte, hogy a fogyasztói státusz egyik legfontosabb kritériuma, hogy a dolog megszerzése, birtoklása, használata annak végső felhasználása érdekében történjen.

Az EuB. különösen a joghatósági rendelet (44/2001/EK tanácsi rendelet, 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsirendelet) fogyasztói szerződésekre alkalmazandó különös szabályainak értelmezésekor vizsgálta a fogyasztói minőséget rendszeres bevételt szerző online pókerjátékos (C-774/19.sz.A. B. és B. B. kontra Personal Exchange International Limited ügy) esetében. A C-498/16. sz. Maximilian Schrems és a Facebook Ireland Limited közötti ügyben az EuB. arra a következtetésre jutott, hogy egy magán Facebook-fiókfelhasználó nem veszíti el a „fogyasztói” minőségét, ha könyveket publikál és ad el, akár díjazás ellenében is előadásokat tart, honlapokat üzemeltet, adományokat gyűjt és a fogyasztók jogérvényesítését és önszerveződését segíti. A C-105/17. számú, Kamenova ügyben egyébként egy online platformon egyidejűleg nyolc hirdetést közzétevő felhasználó kereskedői minősítésével kapcsolatban határozta meg az EuB. nem kimerítő jelleggel azokat a szempontokat, amelyeket esetről-esetre mérlegelve kereskedői minőséget meg lehet állapítani. Az EuB. által meghatározott szempontok például, hogy az online platformon történő értékesítés szervezett módon került-e sor; az értékesítés jövedelemszerzés céljából történt-e; az eladó rendelkezik-e információkkal és technikai szakértelemmel, amellyel a fogyasztó nem feltétlenül

rendelkezik, és így az eladó előnyösebb helyzetbe kerül-e az említett fogyasztóhoz képest; hogy az eladó rendelkezik-e olyan kereskedői jogállással.

Abban az esetben, **ha a magán és szakmai vagy gazdasági célok keverednek** (ún. *dual-use* szerződések), a felhasználás célja és a célok egymáshoz való aránya vizsgálendő az eseti fogyasztói minőség megállapításához. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EuB.) legelőször C-464/01 számú Johann Gruber ügyében mondta ki, hogy a fogyasztói minőség megállapításához vizsgálni kell, hogy a „(...) kérdéses szerződést el nem hanyagolható mértékben az érintett kereskedelmi vagy szakmai tevékenységéhez sorolható szükségleteinek kielégítésére kötötték, vagy éppen ellenkezőleg, a kereskedelmi vagy szakmai cél szerepe jelentéktelen.” Az EuB. ugyanezt erősítette meg a C-630/17. sz. Anica Milivojević és a Raiffeisenbank St. Stefan-Jägerberg-Wolfsberg eGen ügyben hozott ítéletében is, amelyben az alapügyben szereplő felújítási munkák végzésére szolgáló hitelszerződés minősítésekor a szakmai tevékenységgel való kapcsolat és a magáncélok viszonyát és arányát vizsgálta.

A megfelelő módszer **a közvetlen és közvetett üzleti és szakmai célok vizsgálata** lehet. Önmagában tehát az a körülmény, hogy a jogviszonnyal kapcsolatban valamely fél rendelkezett-e professzionális ismeretekkel, nem visz közelebb a fogyasztói minőség megítéléséhez. A dilemma feloldásához érdemben annak vizsgálata visz közelebb, hogy a szerződéskötés a vállalkozás nevében eljáró személy saját vagy családja személyes szükségleteinek kielégítését szolgálta, vagy bármilyen formában kereskedelmi, üzleti, gazdasági célokat szolgált. Ezt a gondolatmenetet támasztja alá az Európai Bíróság a C-110/14. sz. Horațiu Ovidiu Costea és SC Volksbank România SA ügyben hozott döntésének indoklása is.

6. Mit jelent a fogyasztók kollektív érdeke?

Az Fgytv. szerint képviseleti kereset a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére szolgáló kereset. A törvény értelmében a fogyasztók kollektív érdekei a **fogyasztók általános érdeke, valamint – különösen a jogsérelem orvoslására irányuló intézkedések esetében – a fogyasztók egy csoportjának érdekei**. A fogyasztók általános érdekeinek meghatározása a kereset benyújthatóságának egyik lényeges szempontja. Annak bemutatása, hogy a feljogosított szervezet a keresetet a fogyasztók kollektív érdekei védelmében nyújtotta be, a perindító feladata, melynek tényleges fennállása a perben eldöntendő érdemi kérdés.

A „fogyasztók általános érdekeit” sem az Fgytv., sem az Irányelv nem definiálja. A képviseleti kereset jogintézményének bevezetését az indokolta, hogy a globalizáció és a digitalizáció hatására megnőtt annak a kockázata, hogy ugyanaz a jogellenes gyakorlat nagyszámú fogyasztónak okoz jogsérelmet, amely orvoslásához, a fogyasztókat védő jogszabályok érvényesítéséhez hatékony eszközöknek kell rendelkezésre állnia. Az Irányelv 2. cikkének (1) bekezdése e cél biztosítása érdekében kimondja, hogy az irányelv az I. mellékletben említett uniós jogi rendelkezéseknek – ideértve ezen rendelkezések nemzeti jogba átültetett megfelelőit is – a fogyasztók kollektív érdekeit hátrányosan vagy potenciálisan hátrányosan érintő, kereskedők általi megsértése miatt indított képviseleti keresetekre alkalmazandó.

Tehát a jogintézmény céljából következően **a fogyasztók általános érdeke annak a megakadályozása, hogy a vállalkozás jogsértő gyakorlatának potenciális (lehetséges) sértettjei legyenek, vagyis az általános érdek a vállalkozás jogsértő gyakorlatának megállapítása, megszüntetése, illetve jövőbeni előfordulásának megakadályozása.**

A fogyasztók egy csoportjának érdekei a vállalkozás bármely cselekménye vagy mulasztása miatt kárt vagy hátrányt szenvedett egyedi fogyasztók polgári jogi igényének érvényesítése.

7. Milyen keresetek nyújthatók be?

Az Fgytv. megkülönbözteti a belföldi és határon átnyúló képviseleti kereseteket.

- A **belföldi képviseleti kereset** olyan képviseleti kereset, amelyet valamely feljogosított szervezet abban a tagállamban indít, amelyben a feljogosított szervezet kijelölésre került.
- A **határon átnyúló képviseleti kereset** olyan képviseleti kereset, amelyet valamely feljogosított szervezet attól eltérő tagállamban indít, mint amelyben a feljogosított szervezet kijelölésre került.

A Pp. a **kereseti kérelem különböző fajtáiról** rendelkezik. A képviseleti keresetek a Pp. szerinti **marasztalási és a megállapítási keresetek** kategóriába vonhatók. A képviseleti keresetben érvényesíthető igények

A képviseleti keresetben a fogyasztók kollektív érdekei védelmében jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedések, valamint jogsérelem orvoslására irányuló intézkedések kezdeményezhetők.

7.1. Perindítást megelőző egyeztetés a jogsértő vállalkozással

A feljogosított szervezet kizárólag akkor indíthat jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedés iránti képviseleti keresetet, ha azt megelőzően **az érintett vállalkozással egyeztetett a jogsértés vállalkozás általi megszüntetése céljából**. Ha a vállalkozás az egyeztetésre irányuló kérelem kézhezvételétől számított tizennégy napon belül nem szünteti meg a jogsértést, a feljogosított szervezet képviseleti keresetet indíthat a jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedés meghozatala céljából. Ha az egyeztetés nem jár eredménnyel és a feljogosított szervezet képviseleti keresetet indít, a keresetlevélhez csatolnia kell azt az iratot, amellyel igazolja, hogy az egyeztetést megkísérelte.

7.2. Jogsértés megszüntetéséről rendelkező intézkedés

A jogsértés megszüntetése érdekében kérhető intézkedés irányulhat

- a jogsértés megszüntetésére (Fgytv. 38/B. §-(2) bek. a) pont),
- a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítására (Fgytv. 38/C. §-(1) bek. a) pont), valamint
- a jogsértő gyakorlat abbahagyására és a jogsértő eltiltására a további jogsértéstől (Fgytv. 38/C. §-a (1) bek. b) pont).

Az intézkedés nem csak a bíróságnak az ügy érdemében hozott határozatát jelentheti, hanem a bíróság ideiglenes intézkedésének elrendelését is.

A jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedések célja a vállalkozás jogsértő gyakorlata tovább folytatásának megakadályozása. Például jogsértő reklám eltávolítása, egészségre veszélyes termék forgalmazásának megszüntetése, elmaradt tájékoztatás megadása a fogyasztónak stb. A jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedések körében lehetőség van önálló (sui generis) jogsértés megállapítása iránti kereseti kérelem előterjesztésére is, vagyis nem feltétel, hogy a per tárgyául szolgáló jogviszonyban ne legyen lehetőség marasztalásra, tehát a jogsértés tényének megállapítása annak ellenére kérhető, hogy a felperes marasztalást is követelhetne. A jogsértés megállapítása alapvetően akkor célszerű, ha a fogyasztók érdeleinek védelme önmagában a jogsértés megállapításával már biztosítható (pl. szerződés érvénytelenségének megállapítása).

Jellemzően a prevenció, vagyis annak biztosítása, hogy a jogsértő vállalkozás a jövőben jogkövető magatartást tanúsítson, önmagában megállapítással nem érhető el, gyakran ahhoz szükséges a **jogsértő tevékenységtől való eltiltás** is. Ezért a képviseleti kereset alapján a törvény biztosítja a **jogsértés abbahagyására kötelezést**, vagyis a vállalkozás a bíróság ítéletében kötelezhető arra is, hogy

a jogsértés abbahagyása érdekében valamilyen magatartást tanúsítson (pl. a honlapjáról távolítsa el a jogsértő tartalmat). Emellett az Fgytv. lehetővé teszi a **vállalkozás jövőre nézve való eltiltását** a fogyasztói érdekeket sértő vagy veszélyeztető magatartástól, melynek keretében lehetőség van a további jogsértés megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére kötelezésnek is. A jövőbeni jogsértés fennállásának közvetlen vagy közvetett veszélyét a perindítónak kell igazolnia (pl. a vállalkozás nem tett intézkedéseket a jogsértés megismétlődése megakadályozásának érdekében).

7.3. Jogsérelem orvoslására kötelező intézkedés

A **jogsérelem orvoslására kötelező intézkedés meghozatala iránti kereseti kérelem** (Fgytv. 38/B.§-a (2) bek. b) pont) egyéni jogsérelmet szenvedett fogyasztók polgári jogi igényeinek érvényesítése érdekében terjeszthető elő. A kereset célja, hogy a vállalkozás orvosolja az érintett fogyasztók sérelmeit olyan intézkedésekkel, mint például kártérítés fizetése, kijavítás, kicserélés, árleszállítás, a szerződés megszüntetése vagy a kifizetett vételár visszatérítése. Ha a bíróság ítéletében a jogsértés tényének megállapításán túl a vállalkozást meghatározott követelés teljesítésére is kötelezte, a vállalkozás köteles az ítélet szerinti, érintett jogosulti körhöz tartozó fogyasztó igényét az ítéletnek megfelelően kielégíteni. Önkéntes teljesítés hiányában a jogosult fogyasztó kérheti az ítélet bírósági végrehajtását. A fogyasztó jogosultságát a bíróság az ítéletben meghatározott feltételek alapján a végrehajtási lap kiállítására irányuló eljárásában vizsgálja.

A perrel érintett fogyasztói igények megfelelő kielégítése érdekében a Pp. előírja, hogy a keresetlevélnek - a 170. §-ban meghatározottakon túl - tartalmaznia kell a közérdekű perrel érintett jogosultakat, és azt, hogy milyen módon kell igazolniuk az egyedi jogosultaknak az érintett jogosulti csoporthoz való tartozásukat ahhoz, hogy az ítélet alapján javukra teljesítés történhessen, illetve az ítélet rájuk alkalmazható legyen. Az érintett jogosultakat azoknak a tényeknek és körülményeknek az előadásával kell meghatározni, amelyek révén a jogosultak érintett csoportja behatárolható, illetve a jogosultak azonos módon való érintettsége megállapítható.

A Kúria BH2021. 106. számon közzétett döntésében kimondta, hogy a marasztalásra irányuló perben a bíróságnak olyan határozatot kell hoznia és olyan szövegű közlemény közzétételét kell elrendelnie, amely alapján a jogosult fogyasztók felismerik a teljesítés követelésére való jogosultságukat, valamint önkéntes teljesítés hiányában a bírósági végrehajtás érdekében lehetséges számukra a jogosultság igazolása, a bíróság számára pedig annak elbírálása. A teljesítésre kötelező bírósági ítéletnek alkalmasnak kell lennie arra, hogy az alapján a bíróság elrendelhesse a végrehajtást.

A feljogosított szervezetek anélkül indíthatnak jogsérelem orvoslására irányuló intézkedés meghozatala iránti képviseleti kereseteket, hogy valamely bíróságnak vagy hatóságnak előzetesen külön eljárásban meg kellene állapítania a jogsértés tényét.

8. Az eljárási szabályok

8.1. Bíróság hatásköre, illetékessége

A képviseleti kereset a polgári perrendtartás szabályai alapján illetékes törvényszéknél nyújtható be.

8.2. Határidők, elévülés

A képviseleti kereset indításának a jogsértés bekövetkezésétől számított **három év**, - vagy ha törvény a fogyasztók polgári jogi igényeinek elévülésére rövidebb időtartamot állapít meg annak - eltelte után nincs helye. **E határidő elmulasztása jogvesztő.** A határidő anyagi jogi jellege folytán a keresetnek a határidő utolsó napjának végéig a bírósághoz meg kell érkeznie. **A határidő elmulasztásával szemben nincs helye igazolásnak.**

Ha a jogsértő magatartás folyamatos, az igényérvényesítési határidő a magatartás abbahagyásakor kezdődik. Ha a jogsértő magatartás azzal valósul meg, hogy valamely helyzetet vagy állapotot nem szünteti meg a vállalkozás, a határidő mindaddig nem kezdődik el, amíg ez a helyzet vagy állapot fennáll. Az igény érvényesítésére nyitva álló határidőbe nem számít bele a korábban megindult hatósági eljárás időtartama.

A jogsértés a fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértésével bekövetkezik.

8.3. A közérdekből indított perek szabályainak alkalmazása

A közérdekből indított perekre a Pp. 572. §-a általános jelleggel írja elő, hogy a Pp. rendelkezéseit a XLII. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A közérdekből indított per speciális eljárási szabályait a Pp. XLII. fejezete, a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetekkel kapcsolatos különös szabályokat az Fgytv. írja elő.

A Pp. közérdekű perre vonatkozó különös szabályai több kérdéskört is szabályoznak, de nem a teljes eljárás vonatkozásában. Eltérést a bíróság összetétele, a felek, a beavatkozás, a perindítás, az eljárás megszüntetése, az egyesítés, az ítélet tartalma, az anyagi jogerőhatás, az elévülés és az egyesítés tekintetében tartalmazznak.

8.4. A megindult eljárás joghatásai

Az ítélet személyi hatálya azokra a fogyasztókra terjed ki, akik a bírósági ítéletben meghatározott érintetti körbe tartoznak külön nyilatkozat nélkül. Ha a **fogyasztó nem rendelkezik magyarországi szokásos tartózkodási hellyel**, a közérdekből indított perben hozott ítélet csak akkor terjed ki a fogyasztóra, ha erről az adott képviseleti kereset tekintetében kifejezetten nyilatkozik.

Ha a fogyasztó olyan egyéni keresetet indít, amellyel kapcsolatban már képviseleti kereset benyújtására került sor ugyanazon jogsértőnek tekintett tevékenységgel kapcsolatban ugyanazon vállalkozás ellen, a bíróság a fogyasztó keresetlevelét visszautasítja, vagy ha arra már nincs mód, az eljárást hivatalból megszünteti.

A képviseleti kereset alapján indult per azonban **nem zárja ki a fogyasztó későbbi egyéni igényérvényesítését**, kivéve, ha a közérdekű perben hozott ítélet a fogyasztó esetleges folyamatban lévő vagy később megindítandó egyedi pere tekintetében anyagi jogerőhatással rendelkezik. Erre akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet után a vállalkozás felhívására a fogyasztó arról nyilatkozik, hogy nem tartja fenn egyéni perindítási jogát, vagy egyáltalán nem nyilatkozik. Ennek hiányában az egyéni fogyasztó a közérdekű perben hozott ítélet ellenére maga is pert indíthat. Az anyagi jogerőhatás nem akadályozza annak, hogy a fogyasztó a közérdekű perben hozott ítélet kedvezményeiből részesüljön, ha az ítélet hatálya rá kiterjed.

8.5. Párhuzamos perindítás

A képviseleti keresettel érintett fogyasztók nem képviselhetők más olyan képviseleti keresetben, amely ugyanazon jogsértőnek tekintett tevékenységgel kapcsolatban ugyanazon vállalkozás ellen irányul. Ha az egyik képviseleti kereset tekintetében a perindítás joghatása már korábban beállt vagy annak tárgyát már jogerősen elbírálták (res iudicata), a bíróság a másik keresetlevelet visszautasítja, vagy ha arra már nincs mód, az eljárást hivatalból megszünteti.

8.6. Egyezség a felek között

Az Fgytv. és a Pp. közérdekből indított perekre vonatkozó szabályai **nem zárják ki a közérdekű perben a felek közötti egyezségkötést**. Az egyezségkötés sem érinti jobban a jogosultak rendelkezési jogát, mint maga a közérdekű perindítás, és a fogyasztó nyilatkozatával kivonhatja magát a közérdekű perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása alól. Az Irányelv szintén azt írja elő, hogy a jogorvoslati

intézkedések meghozatala iránti képviseleti keresetek keretében ösztönözni kell az olyan kollektív egyezségeket, amelyek célja, hogy jogorvoslatot nyújtsanak a hátrányt elszenvedett fogyasztóknak.

8.7. A közlemény

A kollektív fogyasztói érdekeket védő eljárás fontos része az ítélet közzététele. A keresetben a feljogosított szervezet azt is kezdeményezheti, hogy a bíróság érdemi döntésének megfelelő nyilvánosságáról a vállalkozás – saját költségére – közlemény közzétételével gondoskodjon.

Az Fgytv. szerint a **bíróság által meghatározott szövegű közleményt kell közzétenni és a közzététel módjáról is a bíróság dönt**, ezért a közlemény szövegére vonatkozóan az igény érvényesítőjének nem kell kereseti kérelmet előterjesztenie. **Közzététel alatt érteni kell az országos napilapban és az internet útján történő nyilvánosságra hozatalt.** A Legfelsőbb Bíróság EBH2011.2312. számon közzétett döntése szerint a közzétételre való kötelezés azt a célt szolgálja, hogy a fogyasztók részvétele nélkül zajló közérdekű perben született döntés tartalmáról a fogyasztók legszélesebb köre tudomást szerezzen. A közzétételnek a fogyasztók pusztán informálásán nyilvánvalóan túlmutató hatása van. A szankció alkalmazása alapján feltételezhető, hogy annak visszatartó ereje lesz olyan más vállalkozások vonatkozásában is, akik az üzleti forgalomban hasonló magatartást tanúsítanak. Emellett a jogsértő magatartás lényegének közlése révén hozzájárul a fogyasztói tudatosság növeléséhez, a fogyasztókat megtévesztő információk leleplezéséhez.

A fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű kereset elbírálásának egyes kérdéseiről szóló 3/2011. (XII. 12.) PK vélemény 7. pontjában megfogalmazottak értelmében a közlemény akkor éri el a célját (a fogyasztók széles körének tájékoztatását), ha abból megérthető, hogy a bíróság a kikötést milyen körülmények alapján, milyen indokok mentén találta tisztességtelennek. A kollégiumi véleményben lefektetett elvi iránymutatás alapján az Fgytv. vonatkozásában szintén kívánalom, hogy a közlemény ne csak a jogsértés leírására szorítkozzon, hanem kellő magyarázattal szolgáljon a fogyasztók felé a jogsértés megállapításának indokairól és körülményeiről.

8.8. Beavatkozás a perbe

A közérdekű perbe történő nagyszámú beavatkozás és a perek elhúzódása érdekében a Pp. 573. §-ának (3) bekezdése kizárja a közérdekű perben a beavatkozás lehetőségét, melytől a képviseleti keresetre vonatkozó szabályok sem térnek el.

9. Határon átnyúló perek

A határon átnyúló perek esetében különbséget kell tennünk az Fgytv. értelmében vett határon átnyúló képviseleti kereset és külföldi vállalkozás hazai fogyasztók érdekeit sértő tevékenységével szembeni képviseleti kereset között.

9.1. Más tagállamban bejegyzett szervezet keresetindítása magyar bíróság előtt

Más tagállamban bejegyzett feljogosított szervezet magyarországi bíróság előtt is indíthat határon átnyúló képviseleti keresetet. Az Fgytv 38/A (2) bek szerint lehetőség van arra, hogy több, különböző tagállamokból származó feljogosított szervezet is együttesen indíthasson képviseleti keresetet magyar bíróság előtt a különböző tagállamokbeli fogyasztók kollektív érdekeinek védelme érdekében, abban az esetben, ha a vállalkozás tevékenysége ténylegesen vagy valószínűleg különböző tagállamokbeli fogyasztók, kollektív érdekeit hátrányosan vagy feltételezhetően hátrányosan érinti.

9.2. Képviseleti kereset Magyarországra irányuló jogsértéssel szemben

Abban az esetben, ha egy külföldi honos vállalkozás jogsértő tevékenysége Magyarországra irányul és magyar fogyasztók érdekeit sérti, a határon átnyúló jogsértő tevékenységgel szemben indított képviseleti keresetre meg kell határozni, hogy **melyik jogot alkalmazzuk és melyik bíróság**

rendelkezik joghatósággal. Az EuB. a vállalkozás gazdasági tevékenysége irányultságának szempontjait határozta meg nem kimerítő jelleggel a C-585/08. és C-144/09. sz. Peter Pammer kontra Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG (C-585/08) és Hotel Alpenhof GesmbH kontra Oliver Heller (C-144/09) egyesített ügyekben, illetve a C-190/11. sz. Daniela Mühlleitner kontra Ahmad Yusufi és Wadat Yusufi ügyben.

Az EuB. joggyakorlata alapján elfogadottnak tekinthetjük, hogy a feljogosított szervezet és a jogsértő külföldi vállalkozás között szerződéses jogviszony nem áll fent és a fogyasztókat megillető speciális szabályokra sem hivatkozhatnak, így **a joghatósági és kollíziós anyagi jogi szabályokat a szerződésen kívüli jogviszonyok körében kell keresni.**

9.2.1. Joghatóság megállapítása

Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU számú (2012. december 12.), a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló rendelet (továbbiakban Brüsszel rendelet) **7. cikk 2. pontja szerint**, valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető [...] jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó ígérennyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet.

A hivatkozott szakasz képviseleti keresetre történő alkalmazhatóságának előfeltétele **a káresemény bekövetkezési helyének értelmezése és a megfelelő minősítés.** A „káresemény bekövetkezésének helye fogalom tartalmának értelmezése kapcsán az EuB. a C133/11. Folien Fischer AG-ügy 39. pontjában, továbbá a C-523/10. sz. Wintersteiger-ügy 19. pontjában azt fejtette ki, hogy a joghatósági rendelet (korábbi Brüsszel I rendelet) „5. cikk 3. pontjában található «azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet» kifejezés **magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kár, másrészt azt a helyet, ahol a kárt okozó esemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt.**”

A C-167/00 számú Verein für Konsumenteninformation kontra Karl Heinz Henkel ügyben az EuB. a korábbi Brüsszel I. joghatósági rendeletet megelőző Brüsszeli Egyezmény, egyébként megegyező rendelkezéseinek alkalmazhatósága szempontjából minősítette a jogellenes károkozás fogalmát. Az alapügyben egy osztrák fogyasztóvédelmi szervezet indított közérdekű keresetet (Verbandsklage) egy müncheni székhellyel rendelkező vállalkozással szemben szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt. Az EuB. akként foglalt állást, hogy egy fogyasztóvédelmi szervezet által fogyasztói szerződések általános feltételeiben alkalmazott kikötés tisztességtelenségének megállapítása iránt indított eljárásban, a bíróság joghatóságának megállapítása érdekében lehet hivatkozni az Egyezmény 5. cikk 3. pontjára (megfeleltethető a hatályos szabályokkal), így az alperes kifogásolt jogszabálysértő tevékenysége, mint olyan, a Brüsszeli Egyezmény értelmében jogellenes cselekménynek vagy azzal egy tekintet alá eső cselekménynek tekinthető.

9.2.2. Alkalmazandó jog megállapítása

A képviseleti kereset alapjául szolgáló fogyasztói érdeksérelmeket a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló Európai Parlament és a Tanács 864/2007/EK rendelet (továbbiakban Róma II.) 6. cikke értelmében olyan tisztességtelen versenyt megvalósító cselekményből eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyoknak kell tekintenünk, amelyre az **alkalmazandó jogként azon ország jogát határozza meg, amelyben az a versenyviszonyokat vagy a fogyasztók kollektív érdekeit sérti vagy sértheti.**

A Verein für Konsumenteninformation és az Amazon EU Sàrl közötti C-191/15. sz. ügyben, továbbá a C-272/18.sz.Verein für Konsumenteninformation kontra TVPTreuhand-und Verwaltungsgesellschaft

für Publikumsfonds mbH & Co KGüg ügyben az EuB. megerősítette, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás esetében **az az ország, ahol a fogyasztók kollektív érdekei** a Róma II. rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben **sérülnek, az, amelyben azok a fogyasztók rendelkeznek lakóhellyel, akikre a vállalkozás tevékenységei irányulnak, és akiknek érdekeit az érintett fogyasztóvédelmi szervezet ezen eljárás útján védi.**

A képviseleti keresetre és az annak tárgyát képező fogyasztói érdeksértés vizsgálatára alkalmazandó jogot külön kell megállapítani. Az Amazon EU ítéletben az EuB. hangsúlyozza azt, hogy a fogyasztói szerződésekben szereplő és a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás tárgyát képező feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálatára alkalmazandó jogot ugyanakkor önállóan, e feltételek jellege alapján kell meghatározni. Ily módon az említett feltételek értékelésére alkalmazandó jogot a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló Európai Parlament és a Tanács 593/2008/EK rendelet (továbbiakban Róma I.) fogyasztói szerződésekre alkalmazandó speciális szabályai szerint kell meghatározni.

Jogszabályok

[1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2020/1828 irányelve \(2020. november 25.\) a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetekről és a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről](#)

[30/2022. \(XII. 19.\) Korm. rendelet az \(EU\) 2020/1828 irányelv szerinti jegyzékbe való felkerülés céljából lefolytatandó eljárásról, valamint a jogsérelem orvoslására irányuló képviseleti keresetek finanszírozásának vizsgálatáról](#)

[2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 593/2008/EK rendelete \(2008. június 17.\) a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról \(Róma I.\)](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 864/2007/EK rendelete \(2007. július 11.\) a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról \(Róma II.\)](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete \(2012. december 12.\) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról](#)